

Rike Per Kremmer.

Det var en gang en mann som de kalte Rike Per Kremmer, av det han hadde faret om med kram og samlet mange penger, så han var blitt en rik mann. Denne Rike-Per hadde en datter, og henne holdt han så gjæv, at alle de frierer som kom til henne, fikk avslag, for han syntes at ingen var god nok. Da det gikk slik med alle, så kom det tilsist ingen, og da det tok til å dra ut i årene, så blev Per redd hun ikke skulde bli gift.

«Jeg undres riktig på,» sa han til konen, «hvorfor det ikke kommer noen og frir til datter vår, som er så rik? Det skulde da være riktig rart, om det ikke skulde være noen som vilde ha henne, for penger har hun, og flere får hun. Jeg mener jeg får reise til stjernebakerne, og spørre dem om hvem hun skal ha; for det kommer jo ikke et mors liv her lenger.»

«Hvordan kan stjernebakerne svare på det da?» spurte konen.

«Jo, de leser allting i stjernene de,» sa Rike-Per. Han tok med sig mange penger til stjerne-

kikerne, og bad dem om de vilde se på stjernene og si ham hvad mann datter hans skulde få. Stjernerikikerne så på stjernene, men de sa at de kunde ikke se det. Men Per bad dem at de måtte se bedre efter og endelig si ham det, han skulde betale dem godt for det. Stjernerikikerne så da bedre efter, og sa at datter hans skulde få til mann det møllerbarnet, som nettop hadde kommet til verden, i den kverna som lå straks nedenfor gården til Rike-Per. Per gav stjernerikikerne hundre daler, og reiste hjem med den underretningen han hadde fått. Han syntes det var altfor urimelig, at datter hans skulde få én til mann som nyss var kommet til, og det en som var så ringe. Det sa han også til konen sin. «Jeg undres om jeg ikke kunde få dem til å selge mig gutten,» sa han, «så skal vi nok bli av med ham.»

«Jo det tenker jeg nok,» sa konen, «det er fattigfolk.»

Per gikk da ned i kverna, og spurte konen om hun ikke vilde selge ham gutten; hun skulde få mange penger for ham. Nei, det vilde hun slett ikke. «Neimen om jeg skjønner hvorfor du ikke vil det,» sa Per Kremmer; «det er da bare armo'a med dere, og gutten skal ikke lette den, kan jeg tro.» Men hun var så glad i gutten, at hun vilde ikke miste ham. Da mølleren kom inn, sa Per det samme til ham, og lovte at han skulde gi ham seks hundre daler for gutten, så de

kunde kjøpe sig en gård, og slippe å male for folk, og sulte når det ikke var kvernvann. Det syntes mølleren godt om, og han talte med konen, og så fikk Rike-Per gutten. Moren gråt og bar sig ille; men Per trøstet henne med at han skulde få det godt; men de måtte love at de ikke skulde spørre efter ham, for han vilde sette ham langt bort i andre land, til å lære fremmede mål.

Da Per Kremmer var kommet hjem med gutten, lot han snekre en liten kiste, som var så fint tilstelt at det var en lyst å se. Den tettet han med bek, la møllergutten nedi, læste att låsen, og satte den ut i elven, så strømmen fór avsted med den. Nå er jeg kvitt ham, tenkte Per Kremmer. Men da kisten hadde seilt langt nedover elven, kom den inn i en vass-renne til et annet kvernbruk og fór gjennom den ned på kvernkallen, så kverna stanset. Mannen gikk da ned og skulde se efter hvad det var som stanset kverna, og så fant han kisten, og tok den med sig op.

Da han kom hjem til konen om middagen, sa han: «Jeg undres riktig på hvad det kan være for noe i denne kisten; den kom farendes ned på kvernkallen gjennom rennen og stanset kverna for mig idag.»

«Det skal vi snart få vite,» sa konen, «nøkkelen står jo i; lukk bare op.»

Da de lukket op, lå der det vakreste barn noen vilde se, og de blev glad og vilde beholde gut-

ten; for selv hadde de ingen barn, og så vidt til års var de at de heller ikke kunde vente å få noen mere.

Da det nu led noen tid, tok Per Kremmer igjen til å undres, om det ikke vilde komme frierer til datter hans, som var så rik og hadde så mange penger. Men det kom ingen, og så reiste han til stjernebakerne igjen, og bød dem mange penger, hvis de kunde si ham hvem datter hans skulde få til mann.

«Vi har jo sagt dig at hun skal få den møllergutten dernede,» sa stjernebakerne.

«Ja, det er godt og vel nok,» sa Per Kremmer; «men han er det nu gått galt med, så han er kommet av dage; og kunde jeg få vite hvem datter mi skal ha til mann, så vilde jeg gjerne gi to hundre daler.»

Stjernebakerne så på stjernene igjen, men så blev de vonde og sa: «Hun skal likevel ha den møllergutten du satte ut i elva og vilde gjøre ende på, for han lever ennu, og er i den kverna som ligger så og så langt nedenfor.» Per Kremmer gav dem to hundre daler for spådommen, og tenkte på om det ikke skulde være råd til å bli av med den møllergutten.

Det første Per Kremmer gjorde da han kom hjem, var å reise ned til kverna. Da var gutten så stor at han hadde stått på kirkegulvet, og han gikk i kverna og hjalp til. En vakker gutt var det blitt av ham.

«Hun skal likevel ha den møllergutten du satte ut i elva.»

«Kunde du ikke la mig få den gutten du?» sa Per Kremmer til mølleren.

«Nei, kan jeg ei,» svarte han; «jeg har fostret ham op som min egen, og han har skikket sig vel, så nå kan jeg ha hjelp og nytte av ham i kverna, for sjøl tar jeg på å bli gammel og skropelig.»

«Ja, så går det mig også,» sa Per Kremmer, «og derfor vilde jeg gjerne ha én som jeg kunde lære op til å handle. Vil du la mig få ham, skal jeg gi dig seks hundre daler; så kunde du kjøpe dig en gård, og leve i ro og fred på dine gamle dager.»

Ja, da mølleren hørte det, lot han Per Kremmer få gutten.

De to reiste nå vidt omkring med kram og handlet, til de kom til et gjestgiversted som lå ved kanten av en stor skog. Derfra sendte Per gutten hjem med et brev til konen sin — for bent over skogen var det ikke langt — og bad ham si til henne, at hun skulde gjøre det som stod i brevet, så snart som mulig. Men i brevet stod det, at hun straks på timen skulde gjøre op en stor varme og kaste møllergutten på den, og hvis hun ikke gjorde det, skulde hun brennes levende selv. Gutten gikk avsted med brevet og da det led mot kvelden, kom han til en gård langt borti skogen, og der gikk han inn; folk fant han ikke; men på et rum der stod en oppredd seng, og den la han sig tvers over. Brevet

hadde han satt under hattebandet sitt, og hatten la han over ansiktet. Da røverne kom hjem — for på gården holdt det til tolv røvere — og de så gutten ligge på sengen, undres de på hvad han var for en, og en av dem tok brevet og brekket og leste det.

«Hm, hm,» sa han, «det er Per Kremmer som er ute; men nå skal vi gjøre ham et puss, for det vilde være synd om den gamle skarven skulde få gjort ende på slik en ung vakker gutt.»

Så skrev røverne et annet brev til konen, og festet det under hattebandet mens gutten sov, og i det brevet satte de, at hun på øieblikket skulde holde bryllup for datteren og møllergutten, og gi dem hester og fe og redskap, og sette dem i full vei på den gården som han hadde opunder åsen, og hvis det ikke var gjort til han kom hjem, så skulde hun komme til å undgjelde for det.

Den andre dagen lot røverne gutten gå, og da han kom hjem og gav henne brevet, sa han at han skulde hilse fra Per Kremmer, og si at hun skulde gjøre som det stod i brevet, og det på flygende flekken. «Du må ha tjent ham som en bra gutt,» sa kremmerkjerringa til møllergutten, «siden han kan skrive slik nå; for den gangen dere reiste, var han så gal på dig, at han ikke visste hvordan han skulde få livet av dig.» Hun laget da til bryllup og satte dem i vei med hester og fe og all slags redskap på gården opunder åsen.

Ikke lenge efter kom Per Kremmer hjem igjen, og det første han spurte om, var om hun hadde gjort det han hadde skrevet i brevet.

«Ja, jeg syntes nok det var rart, men jeg torde ikke annet,» sa hun.

Så spurte Per hvor datteren var.

«Du kan vel vite hvor hun er,» sa konen; «hun er jo hos ham, på gården opunder åsen, slik som det stod i brevet.»

Da Per Kremmer fikk høre hvordan det hang ihop, og fikk se brevet, blev han så sint at han var ferdig til å fly i filler, og han satte straks avsted op på gården til ungfolkene.

«Det er vel nok, min gutt, at du har fått datter mi,» sa han til møllergutten; men vil du tenke på å beholde henne, må du gå til draken av Dybenfart og skaffe mig tre fjær av stjerten på ham, for den som har dem, kan få hvad han vil.»

«Hvor skal jeg finne ham da?» sa mågen hans.

«Det får bli din sak; ikke vet jeg det,» sa Per Kremmer.

Gutten gav sig trøstig på veien, og da han hadde gått en tid, kom han til en kongsgård. Her får jeg gå inn og spørre mig for, tenkte han, for slike folk er bedre kjent i verden enn andre, kanskje jeg her kunde få vite veien.

Kongen spurte hvor han var fra, og hvad ærend han reiste i.

«Jeg skal til draken av Dybenfart og ha tre

fjær av stjerten på ham, om jeg bare kunde finne ham,» sa gutten.

Det skulde det lykke til, mente kongen; «for jeg har ennå aldri hørt at noen er kommet tilbake fra ham,» sa han. «Men skulde du treffe ham, så kunde du gjerne spørre ham fra mig, hvorfor jeg ikke kan få rent vann i brønnen min, som jeg har kastet op den ene gangen efter den andre, men aldri kan jeg få rent vann i den.»

«Ja, jeg skal så gjøre,» sa gutten.

På kongsgården levde han vel, og fikk både niste og penger, da han reiste.

Om kvelden kom han til en kongsgård igjen. Da han kom inn i kjøkkenet, kom kongen ut og spurte hvor han var fra, og hvad ærend han reiste i.

«Jeg skal til draken av Dybenfart og ha tre fjær av stjerten på ham,» sa gutten.

«Det vil nok lykke til det,» sa kongen, «for ennå har jeg ikke hørt at noen er kommet tilbake fra ham. Men skulde du komme frem, så kan du gjerne spørre ham fra mig hvor datter mi er, som blev borte for mange år siden,» sa han. «Jeg har både lett og lyst efter henne fra alle kirker; men ingen har kunnet si mig noe om henne.»

«Skal så gjøre,» sa gutten.

På kongsgården levde han godt og vel, og da han gikk, fikk han både niste og penger.

Da det led på kvelden igjen, kom han til enda

en kongsgård. Her kom dronningen ut i kjøkenet og spurte ham hvor han var fra, og hvad ærend han reiste i.

«Jeg skal til draken av Dybenfart og ha tre fjær av stjerten på ham,» sa gutten.

«Det skal nok lykke til det,» sa dronningen, «for jeg har aldri hørt at noen er kommet tilbake fra ham. Men skulde du finna ham, så kunde du gjerne spørre fra mig, hvor jeg skal finne gullnøklene mine, som jeg har mistet.»

«Jeg skal så gjøre,» sa gutten.

Da han hadde gått en stund, kom han til en stor bred elv. Mens han stod og undres på hvordan han skulde komme over, eller om han skulde gå langs med, kom det en gammel krokrygget mann og spurte hvor han skulde hen.

«Jeg skal nok til Draken av Dybenfart jeg, om det var noen som kunde si mig hvor jeg skal finne ham,» svarte gutten.

«Det kan jeg nok si dig,» sa mannen, «for jeg går her og setter over dem som skal til ham. Han bor straks ovenfor her; bare du kommer op bakken, ser du slottet hans, og får du snakke med ham, så kan du gjerne spørre ham fra mig, hvor lenge jeg skal gå her og sette over.»

«Jeg skal så,» sa gutten.

Mannen tok ham på ryggen og bar ham over elven, og da han var kommet op på bakken, så han slottet og gikk inn. Der var kongsdatteren alene hjemme.

«Men kjære vene, tør det komme kristent folk hit?» sa hun. «Det har her ikke vært siden jeg kom, og det er nok best du ser å komme avsted igjen, så fort du kan, for når draken kommer hjem, så lukter han dig, og så sluker han dig med det samme, og mig gjør du også ulykkelig.»

«Nei,» sa gutten, «jeg kan ikke gå før jeg har fått tre fjær av stjerten på ham.»

«Det får du aldri,» sa kongsdatteren.

Men gutten vilde ikke gå, han vilde bie på draken og få fjærene av stjerten og svar på spørsmålene.

«Ja, siden du er så stri på det, så får jeg vel se om jeg kan hjelpe dig,» sa kongsdatteren. «Prøv om du kan løfte sverdet som henger på veggen der.»

Nei, gutten kunde ikke rugge det engang.

«Ja, så får du ta dig en slurk av denne flasken,» sa kongsdatteren.

Da gutten hadde sittet en stund, så skulde han til å prøve igjen; da kunde han så vidt rugge det.

«Du får nok ta dig en slurk til,» sa kongsdatteren, «og så får du si mig ærendet ditt.»

Han tok sig en slurk, og så fortalte han, at det var en konge som hadde bedt ham om å spørre draken, hvorfor han ikke kunde få rent vann i brønnen sin; fra en annen skulde han spørre hvor det var blitt av datter hans, som var blitt borte for mange år siden, og for en

dronning skulde han spørre draken hvor det var blitt av gullnøklerne hennes, og endelig så skulde han spørre draken fra ferjemannen, hvor lenge han skulde gå dernede og sette over.

Da han tok fatt i sverdet igjen, kunde han løfte det, og da han hadde fått sig en slurk til, kunde han svinge det.

«Skal ikke draken gjøre ende på dig med det samme, så får du krype under sengen,» sa kongsdatteren, da det led mot kvelden, «for nå kommer han snart hjem; og der må du ligge så stille at han ikke merker dig. Når vi så har lagt os, så skal jeg spørre ham; men da må du høre godt efter og legge vel merke til hvad han svarer; og under sengen må du bli liggende, til alt er stilt og draken sovner igjen. Kryp så sakte frem og ta sverdet med dig, og når han står op, må du passe på å hugge hodet av ham med ett hugg, og med det samme nappe de tre fjærene; ellers river han dem av selv, for at ingen skal ha godt av dem.»

En stund efter at gutten hadde krøpet under sengen, kom draken hjem.

«Hu! her lukter så kristen manns ben!» sa draken.

«Å ja, det kom en ravn flygende med et manneben i nebbet og satte sig på taket,» sa kongsdatteren; «det må være det du kjenner lukten av.»

«Ja så,» sa draken.

«Hul her lukter så kristen manns ben!» sa draken.

Så satte kongsdatteren frem maten, og da de hadde ett, la de sig. Men da de hadde ligget en stund, sov hun så urolig, og med ett så kvakk hun.

«Au da!» sa hun.

«Hvad feiler dig?» sa draken.

«Å, jeg sover så urolig,» sa kongsdatteren, «og så hadde jeg slik en underlig drøm.»

«Hvad drømte du da?» sa draken.

«Jeg syntes det kom en konge her og spurte dig hvordan han skulde bære sig at for å få rent vann i brønnen sin,» sa kongsdatteren.

«Å, det kunde han nok vite sjøl,» sa draken; «når han graver om brønnen og tar op den gamle råtne stokken som ligger på bunnen, så får han rent vann igjen; men ligg nå bare rolig.»

Da kongsdatteren hadde ligget litt, så blev hun så urolig og tok til å kaste sig i sengen, og så kvakk hun igjen: «Au da!»

«Hvad er nå på ferde igjen?» sa draken.

«Å, jeg sover så urolig, og så hadde jeg slik en underlig drøm,» sa kongsdatteren.

«Det var da svare til drømming på dig,» sa draken; «hvad drømte du nå da?»

«Jeg syntes det kom en konge her og spurte dig hvor det var blitt av datter hans, som var blitt borte for mange år siden,» sa kongsdatteren.

«Det er du det,» sa draken, «men dig får han aldri se mere. Men nå ber jeg dig at du lar mig ha nattero og ikke ligger og drømmer mere, ellers knekker jeg sidebenene på dig.»

Kongsdatteren hadde ikke ligget lenge, før hun tok til å bli urolig igjen; rett som det var så kvakk hun: «Au da!» sa hun.

«Nå, er det nå så igjen! Hva er det på ferde nå da?» sa draken; da var han så vill og søvn-gretten, så han var nære på å fly i flint.

«Å, du må ikke bli vond,» sa kongsdatteren; «men jeg hadde slik en underlig drøm.»

«Det var da endeløst til drømming også! Hva drømte du nå da?» sa draken.

«Jeg syntes det kom en dronning hit, som spurte dig om du kunde si henne, hvor hun skulde finne igjen de gullnøklerne sine som hun har mistet.»

«Å, hun kan se efter mellem buskene, der hun bruker ligge og dra sig efter middagen, så finner hun dem,» sa draken. «Men la mig nå være i fred for flere drømmer.»

Så sov de en stund, men da tok kongsdatteren til å bli så urolig igjen, og rett som det var, så kvakk hun: «Au da!»

«Du blir nok ikke bra, før jeg får knekket nakkebenet på dig,» sa draken; da var han så gal, at gnistene sprutet av ham. «Hvad er det på ferde nå igjen da?»

«Å, du må slett ikke være vond på mig, jeg kan ikke gjøre for det,» sa hun; «men jeg hadde slik en underlig drøm.»

«Det er da måte på drømming også,» sa draken; «hva drømte du nå da?»

«Jeg syntes at ferjemannen ved sundstedet her nede kom og spurte hvor lenge han skal gå der og sette over,» sa kongsdatteren.

«Det dumme bestet, det kan han da snart slippe,» sa draken, «når det kommer én som vil over, og han kaster ham ut i elva og sier: «Sett nå du over, til du blir avløst!» Men la mig nå ha ro for drømmene dine, ellers blir det en annen dans.»

Ja, så lot kongsdatteren ham sove i fred. Men så snart det blev stilt, og møllergutten bare hørte draken snorke, krøp han frem. Før det var lyst, stod draken op, men han var ikke kommet med begge benene på gulvet, før gutten hugg av hodet og nappet tre fjær av stjerten på ham. Da blev det stor glede, og både gutten og kongsdatteren tok så mye gull og sølv og penger og andre gilde ting som de kunde få med, og da de kom til sundet, tullet de ferjemannen så rent bort med alt det han fikk å bære over, at han glemte å spørre om hvad draken hadde sagt, til alt i hop og gutten og kongsdatteren var over.

«Det er sant, du,» sa han da de skulde avsted, «spurte du draken om det som jeg bad dig om?»

«Jaha,» sa gutten, «han sa, at når det kommer én som vil over, så skal du kaste ham midt uti elva og si: «sett nå du over til du blir avløst,» — så blir du fri.»

«Å tvi være dig,» sa sundmannen; «hadde du sagt det før, skulde du fått løst mig av.»

Da de kom til den første kongsgården, spurte dronningen, om han hadde spurt draken om gullnøkene hennes.

«Ja,» svarte gutten og så hvisket han til dronningen: «han sa du skulde lete mellom buskene, der du bruker ligge og dra dig efter middagen.»

«Hyss, si ingenting,» sa dronningen og gav gutten hundre daler.

Da han kom til den andre kongsgården, spurte kongen, om han hadde snakket til draken om det han bad om.

«Ja,» sa gutten, «det gjorde jeg, og her er datter di.»

Da blev kongen så glad, at han gjerne hadde gitt møllergutten kongsdatteren og halve riket. Men da han var gift før, så fikk han to hundre daler, og hester og vogn, og så mye gull og sølv som han kunde få med sig.

Da han nå kom til den tredje kongsgården, kom kongen ut og spurte, om han hadde spurt draken om det han bad om.

«Ja,» svarte gutten, «han sa du skulde kaste op brønnen og ta op den råtne gamle stokken som ligger på bunnen, så får du nok rent vann.»

Så gav kongen ham tre hundre daler.

Derfra reiste han like hjem, og han var så tilstaset med gull og sølv, og så gild at det lyste og lavde av ham; og nå var han mye rikere enn Per Kremmer. Da Per fikk fjærene, hadde han

ikke noe å si mot giftermålet; men da han fikk se all rikdommen, blev han rent op i under og spurte, om det var slik velstand hos draken.

«Ja,» sa gutten, «det var mye mer enn jeg kunde få med, det er så mye at det blir mange hestelass, og hvis du vil reise dit, så er det visst nok til dig også.»

Ja, Per Kremmer vilde mer enn gjerne reise. Så sa mågen ham veien så vel at han slapp å spørre sig frem; «men hestene,» sa han, «er det best du setter igjen på denne side elva; den gamle sundmannen han hjelper dig nok over.»

Per drog av gårde, og stor niste tok han med sig og mange hester; men dem satte han efter sig ved elva, slik som gutten hadde sagt. Så tok sundmannen ham på ryggen, og da de kom et stykke uti, kastet han ham midt uti elva og sa: «Nå kan du gå her og sette over, til du blir avløst!» Og har ingen løst ham av, så går Rike Per Kremmer der og setter over den dag idag.

